

Tusculum

**SALONITANSKA MUZA
DUJE RENDIĆA-MIOČEVIĆA**

2017
SOLIN-10/2

Tusculum
10/2

Solin, 2017.

Nakladnik

Javna ustanova u kulturi
Zvonimir Solin
Kralja Zvonimira 50
Solin

Za nakladnika

Špiro Žižić

Urednik

Marko Matijević

Nakladnički savjet

Joško Belamarić
Nenad Cambi
Josip Dukić
Miroslav Katić
Šime Marović
Dražen Maršić
Ivica Žižić

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak

Marko Grgić

Tisak

Suton Graf Zagreb

Za tiskaru

Tihomir Kujundžić

Naklada

500 primjeraka

Časopis je uvršten u podatkovne baze: ESCI (Emerging Sources Citation Index), DOAJ (Directory of Open Access Journals), AWOL (The Ancient World Online), Hrčak (Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske).

Izdavanje časopisa novčano podupiru Grad Solin i Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

UDK 908(497.5-37 Solin)

Tiskana inačica: ISSN 1846-9469

Mrežna inačica: ISSN 1849-0417

Tusculum

Časopis za solinske teme

10/2

Solin, 2017.

ZBORNİK RADOVA SA ZNANSTVENOGA KOLOKVIJA

SALONITANSKA MUZA DUJE RENDIĆA-MIOČEVIĆA

Dignum laude virum Musa vetat mori /
Muza ne dopušta da umre muž vrijedan hvale
(Hor., Carm. IV, 8, 28)

Pripremni odbor

Jasna Jeličić-Radonić, Mirjana Matijević Sokol, Marina Šegvić,
Špiro Žižić, Dino Demicheli, Ivan Matijević

Solin, 29. lipnja 2016.

Sadržaj

9		Predgovor
11-18	Marina Šegvić	Duje Rendić-Miočević (Split, 29. 6. 1916. – Zagreb, 30. 4. 1993.)
19-21	Ivan Mirnik	Opus Duje Rendića-Miočevića na suvremenim znanstvenim međumrežnim stranicama
23-36	Nenad Cambi	Nova svjedočanstva solarnih i mističkih kultova u Dalmaciji
37-55	Ante Rendić-Miočević	Arheološka istraživanja na spoju gradskih bedema sjeverno od <i>Porta Caesarea</i> u Solinu (1970. – 1973.)
57-66	Jasna Jeličić-Radonić	<i>Gloria virtutem tamquam umbra sequitur</i>
67-75	Joško Belamarić	Rendić-Miočevićeva teza o sadržaju uništenoga središnjeg motiva friza Dioklecijanova mauzoleja
77-92	Mirjana Matijević Sokol	Od epitafa svećenika Ivana do epitafa kraljice Jelene
93-97	Tonko Maroević	Uklesani stihovi, usklađeni prepjevi Prevoditeljsko-priredivački prinos Duje Rendića-Miočevića
99-120	Bruna Kuntić-Makvić	<i>Διάλεκτος, γράμματα, signum</i> Službena komunikacija ilirskih vladara prema izvještajima starih pisaca
121-127	Jelena Marohnić	Isejski natpis s najviše negrčkih imena (Brunšmid br. 12)
129-141	Branka Migotti	Nadgrobnni spomenik obitelji Aurelija Januarija iz Dobrinaca kod Rume (<i>Caput Bassianense</i>)
143-173	Ivan Radman-Livaja	Pregled ilirske onomastike na sisačkim teserama
175-197	Dino Demicheli	Neobjavljeni i nepoznati rimskodobni natpisi iz istraživanja Ejnara Dyggvea u Šupljoj crkvi u Solinu
199-210	Ivan Matijević	O vojnoj karijeri centuriona Lucija Varija [---] po natpisu ILlug 2098 iz Salone
211-219	Josip Dukić	<i>Salona Christiana</i> – Pisana ostavština don Frane Bulića biblioteci Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu
221-232	Vladimir Sokol	Aleja istraživača Salone – Dolina hrvatskih kraljeva Važnost Dalmacija/e za hrvatsku povijest kroz rezultate njihova bavljenja

PREDGOVOR

Prošle godine 29. lipnja obilježili smo 100 godina od rođenja arheologa Duje Rendića-Miočevića, znamenitoga istraživača Salone. Kao studenti arheologije proveli smo s profesorom Rendićem početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća (1972., 1973., 1974.) nekoliko istraživačkih kampanja u Saloni na spoju bedema stare jezgre Salone i njezina istočnog dijela sjeverno od poznatih *Porta Caesarea*. Tada smo u potpunosti doživjeli posebnu vezu Duje Rendića-Miočevića sa Salonom i Solinom. Upravo zato smo mi, njegovi studenti, kolege i prijatelji, inicirali još jednom prisjećanje na našega Profesora jednodnevnim skupom na mjestu kojemu je posvetio velik dio svoga znanstvenog opusa. Dragi Profesor, *natus et nutritus* u Splitu, ali stalno vezan uz Salonu - Solin, danas počiva u sjeni čempresa Lovrinca i kao čuvar bdije nad Salonom i svojim Splitom, pa i kroz nas, svoje učenike. Ovaj skup naš je darak zahvalnosti Duji Rendiću-Miočeviću.

Skup smo realizirali uz svesrdnu podršku Grada Solina i Doma Zvonimir kojima zahvaljujemo, jer teško bismo bez njihove materijalne i moralne pomoći mogli obilježiti ovu važnu godišnjicu koja može biti onaj kamen temeljac za novi pristup spomenicima Salone i Solina u budućnosti.

Znanstveni kolokvij, posvećen našem dragom Profesoru, potpuno je ostvaren objavom izlaganja svih sudionika u posebnom broju Časopisa za solinske teme *Tusculum 10/2*, što je izraz poštovanja salonitanskoga djela Duje Rendića-Miočevića. A to najbolje ilustrira Horacijev stih *Dignum laude virum Musa vetat mori / Muza ne dopušta da umre muž vrijedan hvale* (*Hor., Carm. IV, 8, 28*).

Jasna Jeličić-Radonić i Mirjana Matijević Sokol

Duje Rendić-Miočević

Ivan Mirnik

Opus Duje Rendića-Miočevića na suvremenim znanstvenim međumrežnim stranicama

Ivan Mirnik
HR, 10000 Zagreb
Mihanovićeva 32

Autor u članku registrira dostupnost radova Duje Rendića-Miočevića na međumrežnim stranicama. Navodi i statistički obrađuje najvažnije tiskane bibliografije radova koje su sastavili Marin Zaninović, Marina Šegvić i Nenad Cambi. Upozorava na *Hrčak*, *Academia.edu* i slične stranice na kojima su u različitim elektroničkim oblicima dostupni radovi Duje Rendića-Miočevića. Iščitava broj posjetitelja odnosno korisnika njegovih znanstvenih radova. Također se donosi tabelarni prikaz citiranosti Duje Rendića-Miočevića na adresama *Google Scholar* (*Google znalac*).

Ključne riječi: međumrežne stranice, bibliografija, znanstveni radovi, *Hrčak*, *Academia.edu*, *Google Scholar*

UDK: 902 Rendić-Miočević, D.
012 Rendić-Miočević, D. (02.034)

Stručni članak
Primljeno: 24. lipnja 2017.

Zahvaljujući temeljitim analitičkim bibliografijama ilirske i antičke arheologije u ovim regijama autora Aleksandra Stipčevića, znanstvenicima se već odavno pružala prilika upoznavati se s nekima od radova Duje Rendića-Miočevića. Stipčevićev rad nastavio je Ante Škegro. Prvi put je njegovu tada gotovo cjelokupnu tekuću bibliografiju sastavila Marina Šegvić 1984. godine.¹ Ona je za spomenicu posvećenoj pokojnom akademiku Duju Rendiću-Miočeviću tu prvotnu bibliografiju nadopunila.²

U brojnim sabranim radovima Duje Rendića-Miočevića objelodanjenima u imponantnoj knjizi pod naslovom *Iliri i antički svijet* godine 1989. nije objelodanjena zasebna bibliografija, nego su pri koncu knjige samo nanizani izvorni naslovi radova, mjesto i godina njihove prve objave.³ Naravno, na kraju te knjige nalazi se i njezin sadržaj iz kojeg se čitatelju pruža uvid u radove razvrstane po raznim temama, no ni to se ne može smatrati konkretnom bibliografijom. Uzgred budi spomenuto da se dugi niz godina nisam zbog ipak visoke cijene mogao odlučiti kupiti tu knjigu, no jednom prigodom mi se ona ponudila sama

od sebe: naime u mojoj kući dugo vremena nalazio se antikvarijat Brala, a knjige koje se nisu tu otkupljivale zbog raznoraznih razloga donosioci su znali baciti, odložiti na prvo prikladno mjesto, a to je najčešće, na moju sreću, bio prag moje kuće. I tako sam u trenu, bez razmišljanja, pokupio *Ilire i antički svijet* – uostalom kao i mnoge druge zanimljive knjige – te otkrio da mora da je bila ukradena iz neke knjižnice, jer je nedostajao određeni broj stranica, uključujući i naslovnicu. Te sam onda stranice fotokopirao i uložio u tu meni dragu i ponajviše korisnu knjigu.

Od posebne važnosti je knjiga *Dalmatia christiana. Opera omnia* koju je godine 2011. uredio Nenad Cambi, a objelodanili su je zajedno Arheološki muzej u Zagrebu i Književni krug u Splitu. Tu je na kraju ponovno tiskana bibliografija Duje Rendića-Miočevića.⁴ Sveukupni broj bibliografskih jedinica radova objavljenih od 1946. do 1993. iznosi 191.

I u katalozima brojnih knjižnica diljem Hrvatske, a neki su dostupni i preko interneta – npr. knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Nacionalne i sveučilišne

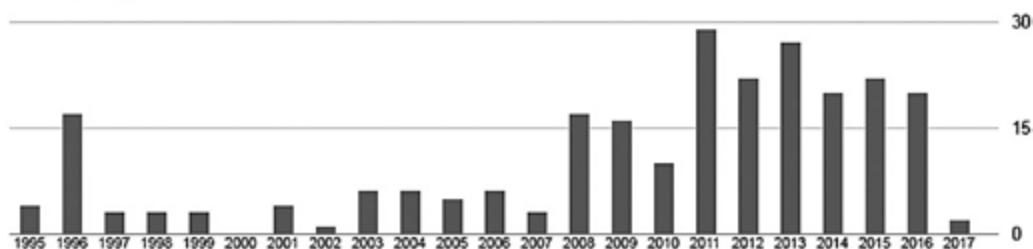
1 M. Šarić-Šegvić 1984.

2 M. Šegvić 1996.

3 D. Rendić-Miočević 1989, str. 893-896.

4 M. Šegvić 2011.

Godišnji broj citata

knjižnice te Knjižnice grada Zagreba – također možemo saznati gdje se sve nalaze djela akademika Rendića-Miočevića i koje su njihove signature.

Radove akademika Duje Rendića-Miočevića danas možemo tražiti i čitati, a da nismo obvezni dolaziti u razne knjižnice. Naš vrlo koristan hrvatski *Hrčak*, tako zgodno nazvan, predočuje nam svega nekoliko njegovih članaka tiskanih u znanstvenim časopisima *Starohrvatska prosvjeta* i *Vjesnik Arheološkoga muzeja u Zagrebu*. Daleko više, gotovo cjelokupni njegov znanstveni opus, kako znanstveni i novinski članci, enciklopedijske natuknice te knjige, mogu se neograničeno i u bilo koje vrijeme proučavati na mjestu *Academia.edu*. Riječ je o 196 članaka i osam knjiga. Tko ima vremena neka svakako pogleda statističke podatke o člancima koji se najviše čitaju, a zanimljivo je i gledati iz kojih se zemalja regrutiraju čitatelji. Nema teksta Duje Rendića-Miočevića koji nije ni jednom pročitao ili spremljen, a neki su već pedesetak put spremani. Svatko tu može pročitati njegov izvrsno složeni životopis i preveden na engleski jezik – iz pera Marina Zaninovića – kao i pregledati njegovu impozantnu bibliografiju s 208 bibliografskih jedinica, čiju je osnovu, kao što je već to spomenuto, složila Marina Šegvić. Ipak ni bibliografija, a ni skup njegovih radova još nisu cjelokupni jer postoje radovi Duje Rendića-Miočevića objavljeni u Italiji, npr. u *Enciclopedia Cattolica*, ali bez njegova potpisa. Bilo je to u vremenima kad tako nešto nije bilo zgodno. Isto tako se praćenje radova Duje Rendića-Miočevića uvelike može promatrati i na adresama *Google Scholar*, odnosno na hrvatskome jeziku *Google znalac*. I to danas nije sve. Upućujemo na:

<http://sci-hub.bz/>

<http://93.174.95.27/scimag/>

https://www.worldcat.org/search?qt=worldcat_org_all&q=rendi%C4%87-mio%C4%87Devi%C4%87%2C+duje

http://katalog.nsk.hr/F/3HCP2DIMB671TY622M61XIV4G92ME7S5Q6TBYGXP43MFV6LG-65424?func=find-acc&acc_sequence=000273603

<http://katalog.nsk.hr/F/3HCP2DIMB671TY622M61XIV4G92ME7S5Q6TBYGXP43MFV6LG-65664?func=short-jump&jump=000016>

<http://katalog.hazu.hr/web/start01.htm>

<http://katalog.kgz.hr/pagesResults/rezultati.aspx?action=search&currentPage=1&searchByld=1&sort=0&spid0=1&spv0=Rendi%C4%87-Mio%C4%87Devi%C4%87%2c+Duje>

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=casopisi_podrucje&iid_podrucje=48

<https://hazu.academia.edu/DujeRendi%C4%87Mio%C4%87Devi%C4%87>

<https://scholar.google.hr/citations?user=XT2oyR0AAAA&hl=en>

Valja napomenuti da je današnje stanje dostupnosti opusa Duje Rendića-Miočevića na spomenutoj *Academia.edu*, koliko god impozantno, ipak još nedovršeno i nepotpuno. Među knjigama navodi se osam, no tu su se njegova sabrana djela pod naslovom *Antički Iliri* iz tehničkih razloga morala podijeliti u nekoliko dijelova, samo je njegova toliko cijenjena knjiga *Carmina epigrafica* predstavljena u cjelini, a također i tu nekoliko uredničkih knjiga. Čitateljima diljem znanstvenoga svijeta tu stoji na raspolaganju 196 članaka – no ni to nisu sve znanstveni radovi jer su ubrojani i neki novinski članci. Prvi prezentirani radovi datiraju iz godine 1946., a za posljednje se obično uzima 1993., premda je zbornik *Dalmatia christiana* tiskan 2011.

Po sadašnjem stanju, na *Academia.edu* 84 znanstvenika redovito prati je li se prezentirao još koji novoskenirani rad Duje Rendića-Miočevića, a u tako kratko vrijeme – budući da su njegovi radovi prezentirani znanstvenom svijetu do njegova stotog rođendana – imade 3671 posjet

i spremanje njegovih radova te upoznavanja s njegovim znanstvenim profilom.

Na 58 stranica na internetu u potankosti možemo pratiti koliko se citiraju radovi Duje Rendića-Miočevića, tako npr:

- *Novi i neobjelodanjeni natpisi iz Dalmacije, 1952* (25 puta)
- *Onomastička pitanja s teritorija ilirskih Delmata* (šest puta)
- *Novi Dolabelin »terminacijski« natpis iz okolice Jablanca* (devet puta)
- *Onomastičke studije s teritorija Liburna* (devet puta)
- *Druzov boravak u Dalmaciji u svjetlu novog viškog natpisa* (devet puta)
- *P. Cornelius Dolabella legatus pro praetore provinciae Dalmatiae* (10 puta).

Sve u svemu, završimo križaljkom sa stranice *Znalac* odnosno *Scholar*:

Indeks navoda	Sve	Od 2012.
Citati	271	113
H-indeks	9	5
i10-indeks	6	3

I tako će tiskani opus akademika Duje Rendića-Miočevića u bližoj i dalekoj budućnosti koristiti ozbiljni stručnjaci na odgovarajući način, bez ikakvih ograničenja. Jer je takva vrsta znanosti temeljena na školovanju na vrlo visokoj razini, na racionalnim, promišljenim i opreznim znanstvenim metodama, a tekstovi su svi pisani, bilo koji je jezik u pitanju, biranim jezikom i intrigantnim stilom.

Literatura

- D. Rendić-Miočević 1989   Duje Rendić-Miočević, *Iliri i antički svijet. Ilirološke studije. Povijest – arheologija – umjetnost – numizmatika – onomastika*, Split 1989.
- M. Šarić-Šegvić 1984   Marina Šarić-Šegvić, *Bibliografija Duje Rendić-Miočevića*, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. ser., sv. XVI-XVII/1983-1984, Zagreb 1984, 4-13.
- M. Šegvić 1996   Marina Šegvić, *Bibliografija radova Duje Rendića-Miočevića*, u: M. Suić (ur.), *Duje Rendić-Miočević 1916. – 1993. Spomenica preminulim akademikima, svezak 75*, Zagreb 1996, 26-38.
- M. Šegvić 2011   Marina Šegvić, *Bibliografija. Duje Rendić-Miočević*, u: N. Cambi (ur.), *Dalmatia christiana. Opera omnia*, Zagreb – Split 2011, 453-466.

Summary

Ivan Mirnik

The Works of Duje Rendić-Miočević on Current Scientific Interconnection Sites

Key words: interconnection sites, bibliography, scientific papers, *Hrčak*, *Academia.edu*, *Google Scholar*

In the paper the author is recording availability of the works of Duje Rendić-Miočević on interconnection sites. Stated and analysed are the most important printed bibliographies prepared by Marin Zaninović, Marina Šegvić and Nenad Cambi. Pointed out are *Hrčak*, *Academia.edu* and similar sites where the works of Duje Rendić-Miočević are available in various electronic forms. Reported are the numbers of site visitors, that is, users of his scientific works. Also prepared is a tabular presentation of citation of Duje Rendić-Miočević at the *Google Scholar* addresses.

Translated: Radovan Kečkemet

